

Suvestinė redakcija nuo 2020-11-01 iki 2021-04-30

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2001, Nr. [56-1976](#), i. k. 1011010ISTA00IX-375

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ ORGANIZMŲ
ĮSTATYMAS**

2001 m. birželio 12 d. Nr. IX-375
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymo sritis

1. Šis įstatymas nustato veiklos, susijusios su genetiškai modifikuotais mikroorganizmais ir organizmais bei genetiškai modifikuotais produktais, sritis, jų valstybinį valdymą ir reguliavimą bei fizinių ir juridinių asmenų, Lietuvos Respublikoje įstatymų nustatyta tvarka įregistruotų užsienio valstybių juridinių asmenų filialų ir kitų padalinių (toliau – fiziniai ir juridiniai asmenys), ribotai naudojančių genetiškai modifikuotus mikroorganizmus arba organizmus, apgalvotai išleidžiančių į aplinką genetiškai modifikuotus organizmus bei juos, kaip produktus ar esančius kituose produktuose, tiekiančių rinkai, teises, pareigas ir atsakomybę.

2. Įstatymas taikomas visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, kurie ribotai naudoja genetiškai modifikuotus mikroorganizmus arba organizmus, apgalvotai išleidžia į aplinką genetiškai modifikuotus organizmus ar tiekia rinkai genetiškai modifikuotus organizmus, kaip produktus ar esančius kituose produktuose, ir užsiima kita šio įstatymo numatyta su genetiškai modifikuotais mikroorganizmais, genetiškai modifikuotais organizmais ir genetiškai modifikuotais produktais susijusia veikla Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3. Šis įstatymas netaikomas nustatant genetiškai modifikuotų mikroorganizmų, genetiškai modifikuotų organizmų ir genetiškai modifikuotų produktų gabenimo tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją, taip pat gabenimo geležinkeliais, keliais, vidaus vandens keliais, jūra ar oru privalomus saugos reikalavimus.

4. Įstatymas netaikomas nustatant organizmų ir mikroorganizmų naudojimo reikalavimus, kai genetinė modifikacija atliekama nenaudojant rekombinantinių nukleino rūgščių molekulių, ir tų organizmų bei mikroorganizmų, kurie atsiranda vykstant natūraliems procesams.

5. Šio įstatymo nuostatos yra suderintos su jo priede pateiktais Europos Sąjungos teisės aktais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, Žin., 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Apgalvotas išleidimas į aplinką** – genetiškai modifikuoto organizmo arba šių organizmų kombinacijos sąmoningas perkėlimas į aplinką, netaikant specifinių priemonių, ribojančių to organizmo (organizmų) sąlytį su gyventojais ar aplinka, užtikrinančių gyventojų saugą ir aplinkos apsaugą. Apgalvoto išleidimo į aplinką sąvoka taikoma šiai veiklai: bandomajam genetiškai modifikuotų organizmų išleidimui į aplinką, genetiškai modifikuotų organizmų tiekimui rinkai.

2. **Genetiškai modifikuotas mikroorganizmas (GMM)** – mikroorganizmas, kuriame genetinė medžiaga pakeista tokiu būdu, kuris natūraliai nepasitaiko poruojantis ir (arba) natūralios rekombinacijos būdu.

3. **Genetiškai modifikuotas organizmas (GMO)** – organizmas, išskyrus žmogų, kuriame genetinė medžiaga pakeista tokiu būdu, kuris paprastai nepasitaiko poruojantis ir (arba) natūralios rekombinacijos būdu.

4. **GMO ekspertų komitetas** – patariamoji visuomeniniais pagrindais veikianti institucija, nagrinėjanti genetiškai modifikuotų mikroorganizmų ir organizmų arba jų, kaip produktų ar esančių kituose produktuose, rizikos aplinkai ir žmonių sveikatai vertinimo ataskaitas, stebėsenos (monitoringo) planą, rengianti ir teikianti pasiūlymus bei išvadas genetiškai modifikuotų organizmų ekspertizės klausimais prieš tiekiant juos rinkai, apgalvotai išleidžiant į aplinką ar ribotai naudojant.

5. **GMO valdymo priežiūros komitetas** – konsultacinio pobūdžio visuomeniniais pagrindais veikianti institucija, svarstanti genetiškai modifikuotų organizmų politikos klausimus, teikianti pasiūlymus ministerijoms, Vyriausybės įstaigoms, kitoms institucijoms dėl šios srities teisinių dokumentų, programų rengimo ir įgyvendinimo.

6. **Genetiškai modifikuotas produktas** (toliau – **produktas**) – preparatas, kurio sudėtyje yra ar kuris susideda iš genetiškai modifikuotų organizmų ar genetiškai modifikuotų organizmų kombinacijų ir kuris tiekiamas rinkai.

7. **Genetiškai modifikuoto produkto saugos ekspertizė** – genetiškai modifikuoto produkto savybių, galinčių daryti poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai, įvertinimas ir išvados apie genetiškai modifikuoto produkto saugumą pateikimas.

8. **Genetiškai modifikuoto organizmo ar produkto saugos kontrolė** – valstybės institucijų ir įstaigų vykdoma genetiškai modifikuoto organizmo ar produkto saugos kontrolė siekiant nustatyti, ar apgalvotai išleidžiamas į aplinką genetiškai modifikuotas organizmas atitinka privalomus saugos reikalavimus.

9. **Mikroorganizmas** – bet kuris mikrobiologinis vienetas, ląstelinis ar neląstelinis, kuris gali daugintis ar perduoti genetinę medžiagą, įskaitant virusus, viroidus, gyvūnines ir augalines kultūros ląsteles.

10. **Naudojimas** – veikla, kurios metu genetiškai modifikuoti mikroorganizmai ar organizmai dauginami, auginami ar kitaip ribotai naudojami ir (ar) genetiškai modifikuoti organizmai ar jų kombinacija, kaip atskiri produktai ar esantys kituose produktuose, gaminami ir tiekiami rinkai, apgalvotai išleidžiami į aplinką, importuojami, eksportuojami, taip pat atliekami bandymai bei mokslinio tyrimo darbai.

11. **Nelaimingas atsitikimas** – bet koks įvykis, susijęs su gausiu ir nenumatytu genetiškai modifikuoto mikroorganizmo ar organizmo išleidimu į aplinką jų riboto naudojimo metu, galintis kelti tiesioginį ar uždelstą pavojų žmonių sveikatai ar aplinkai.

12. **Organizmas** – bet kuris biologinis vienetas, galintis daugintis ir (ar) perduoti savo genetinę medžiagą.

13. **Pranešimas** – būtinos informacijos apie numatomą genetiškai modifikuotų mikroorganizmų ar organizmų ribotą naudojimą, genetiškai modifikuotų organizmų apgalvotą išleidimą į aplinką teikimas Aplinkos ministerijai.

14. **Ribotas naudojimas** – veikla, kai specialiomis priemonėmis ribojant organizmų arba mikroorganizmų sąlytį su gyventojais ir aplinka tie mikroorganizmai arba organizmai genetiškai modifikuojami, auginami, saugomi, transportuojami, naikinami, šalinami ar kitaip naudojami.

15. **Rizikos aplinkai vertinimas** – tiesioginės arba netiesioginės, greitos arba uždelstos rizikos, kurią žmonių sveikatai ir aplinkai gali kelti apgalvotai į aplinką išleisti ar tiekti rinkai genetiškai modifikuoti organizmai, įvertinimas.

16. **Tiekimas rinkai** – produkto tiekimas tretiesiems asmenims už mokestį arba nemokamai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, *Žin.*, 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

2¹ straipsnis. Genetiškai modifikuotų organizmų valstybinio valdymo principai

Genetiškai modifikuotų organizmų valstybinis valdymas grindžiamas šiais principais:

1) atsargumo – atitinkamas rizikos valdymo priemonės, skirtas pavojui iki rizikos aplinkai vertinimo ir rizikos valdymo plėtros sumažinti, kai priimant sprendimą dėl genetiškai modifikuoto organizmo apgalvoto išleidimo į aplinką, įskaitant tiekimą rinkai, esant moksliniam

neapibrėžtumui dėl genetiškai modifikuoto organizmo ar jo kaip produkto saugos sunku prognozuoti galimą neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai;

2) rizikos aplinkai vertinimo – išankstinį rizikos aplinkai vertinimą kiekvienu atveju genetiškai modifikuotą organizmą ribotai naudojant, apgalvotai išleidžiant į aplinką ar tiekiant rinkai jį kaip produktą ar esantį kituose produktuose. Draudžiama genetiškai modifikuotą organizmą apgalvotai išleisti į aplinką ar jį kaip produktą tiekti rinkai, kai genetinės modifikacijos procese naudojami atsparumo antibiotikams žymimieji genai, lemiantys atsparumą antibiotikams, vartojamiems žmonių ar gyvūnų gydymui, jeigu vertinant riziką aplinkai nustatytas galimas genetiškai modifikuoto organizmo neigiamas poveikis žmonių sveikatai ir aplinkai;

3) etapų (laipsniškumo) – genetiškai modifikuotas organizmas, skirtas naudoti aplinkoje, apgalvotai išleidžiamas į aplinką ir jo ribojimas mažinamas nuosekliai, etapais didinant išleidimo mastą, ir tik tada, kai, įvertinus ankstesnį išleidimo poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai, nustatoma, kad galima daryti kitą žingsnį;

4) visuomenės informavimo ir dalyvavimo – institucijos turi skatinti visuomenės švietimą ir informavimą, išklausti, konsultuotis ir įvertinti visuomenės nuomonę kiekvienu atveju prieš priimant sprendimą dėl veiklos, susijusios su ribotu naudojimu ar apgalvotu išleidimu į aplinką, įskaitant tiekimą rinkai;

5) stebėsenos ir kontrolės priemonių užtikrinimo – genetiškai modifikuotas organizmas leidžiamas apgalvotam išleidimui į aplinką ar tiekimui rinkai tik tuo atveju, jeigu fiziniai ir juridiniai asmenys, teikiantys pranešimą vykdyti veiklą, pateikia genetiškai modifikuoto organizmo nustatymo ir aptikimo metodų aprašymą;

6) auginti skirto genetiškai modifikuoto organizmo (augalo) ribojimo – vadovaujantis subsidiarumo principu, galimybė riboti ar drausti genetiškai modifikuotą organizmą, teikiama kaip sėklos ar kita augalų dauginamoji medžiaga, auginti Lietuvos Respublikos teritorijoje, nedarant poveikio genetiškai modifikuotiems organizmams, kurie įteisinti tiekti rinkai kaip atskiri produktai ar esantys kituose produktuose, laisvai apyvartai ir prieš įteisinimą nustatytam rizikos aplinkai vertinimui ir neatsižvelgiant į priemones, skirtas išvengti neįteisinto genetiškai modifikuoto organizmo išleidimo į aplinką.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XIII-3261](#), 2020-06-30, paskelbta TAR 2020-07-16, i. k. 2020-15885

ANTRASIS SKIRSNIS VALSTYBĖS INSTITUCIJŲ KOMPETENCIJA IR FUNKCIJOS

3 straipsnis. Genetiškai modifikuotų organizmų ir genetiškai modifikuotų produktų naudojimo valstybinė valdymo sistema

Veiklos, kurios metu yra naudojami genetiškai modifikuoti organizmai ir genetiškai modifikuoti produktai, valstybinį valdymą Lietuvos Respublikoje vykdo Aplinkos ministerija.

4 straipsnis. Aplinkos ministerijos kompetencija

Aplinkos ministerija:

1) nustato pranešimų apie genetiškai modifikuotus organizmus ir genetiškai modifikuotus produktus pateikimo tvarką;

2) kartu su Sveikatos apsaugos ministerija ir Žemės ūkio ministerija, Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba nustato genetiškai modifikuotų organizmų ir genetiškai modifikuotų produktų rizikos aplinkai ir žmonių bei gyvūnų sveikatai įvertinimo tvarką ir rizikai įvertinti būtinus duomenis;

3) priima pranešimus iš fizinių ir juridinių asmenų apie genetiškai modifikuotus organizmus bei genetiškai modifikuotus produktus;

4) išduoda leidimus veiklai, kurios metu yra ribotai naudojami genetiškai modifikuoti mikroorganizmai ar organizmai ir apgalvotai išleidžiami į aplinką genetiškai modifikuoti organizmai ne tiekimo rinkai tikslais, ir sutikimus veiklai apgalvotai išleisti į aplinką genetiškai

modifikuotus organizmus tiekimo rinkai tikslais, jei toks genetiškai modifikuoto organizmo tiekimas rinkai neįteisintas Europos Sąjungoje; nutraukia, sustabdo, pratęsia, apriboja, pakeičia išleidimo į aplinką ar riboto naudojimo sąlygas ir panaikina šių leidimų ar sutikimų galiojimą šios ministerijos nustatyta tvarka;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, *Žin.*, 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

5) Vyriausybės nustatyta tvarka „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“ skelbia visuomenei ir valstybės įgaliotoms institucijoms, atsakingoms už rinkos priežiūrą ir valstybinę saugos ekspertizę, apie leidimų išdavimą, sustabdymą ar galiojimo nutraukimą, apie nelaimingų atsitikimų atvejus;

6) organizuoja valstybinę genetiškai modifikuotų organizmų išleidimo į aplinką stebėseną (monitoringą) pagal Aplinkos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos nustatytą tvarką;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [IX-1384](#), 2003-03-20, *Žin.*, 2003, Nr. 34-1419 (2003-04-09), i. k. 1031010ISTA0IX-1384

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, *Žin.*, 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

7) kartu su Sveikatos apsaugos ministerija, Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba nustato genetiškai modifikuotų mikroorganizmų klasifikavimo kriterijus;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, *Žin.*, 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IX-1384](#), 2003-03-20, *Žin.*, 2003, Nr. 34-1419 (2003-04-09), i. k. 1031010ISTA0IX-1384

8) kaupia ir tvarko genetiškai modifikuotų organizmų ir genetiškai modifikuotų produktų duomenų bazę;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IX-1384](#), 2003-03-20, *Žin.*, 2003, Nr. 34-1419 (2003-04-09), i. k. 1031010ISTA0IX-1384

9) sudaro ir koordinuoja GMO valdymo priežiūros komiteto ir GMO ekspertų komiteto darbą;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, *Žin.*, 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

10) nustato modifikacijos metodus, kuriuos taikant įvyksta arba neįvyksta genetinė modifikacija;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, *Žin.*, 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

11) atlieka šio įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų jai priskirtas funkcijas.

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IX-1384](#), 2003-03-20, *Žin.*, 2003, Nr. 34-1419 (2003-04-09), i. k. 1031010ISTA0IX-1384

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, *Žin.*, 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

5 straipsnis. Sveikatos apsaugos ministerijos kompetencija

Sveikatos apsaugos ministerija:

1) kartu su Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba nustato maisto, kuriame yra genetiškai modifikuotų organizmų arba kuris iš jų susideda ar yra iš jų pagamintas, privalomus saugos reikalavimus;

2) nustatyta tvarka atlieka genetiškai modifikuoto maisto saugos ekspertizę;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, *Žin.*, 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

3) nustato maisto, kuriame yra genetiškai modifikuotų organizmų arba kuris iš jų susideda ar yra iš jų pagamintas, saugos ekspertizės tvarką;

4) Neteko galios nuo 2006-07-14

Straipsnio punkto naikinimas:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, Žin. 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

5) kartu su Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba nustato produktų saugos ekspertizės atlikimo tvarką;

6) nustato medicininių gaminių, vaistų, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų organizmų ar kurie yra iš jų pagaminti, priėmimo naudoti, registravimo bei naudojimo tvarką, išskyrus veterinarinius gaminius ir veterinarijos vaistus;

7) atlieka šio įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų jai priskirtas funkcijas.

6 straipsnis. Žemės ūkio ministerijos kompetencija

Žemės ūkio ministerija:

1) Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka dalyvauja atliekant genetiškai modifikuotų organizmų ir genetiškai modifikuotų produktų rizikos žemės ūkiui įvertinimą;

2) atlieka šio įstatymo bei kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų jai priskirtas funkcijas.

7 straipsnis. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos kompetencija

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba:

1) Neteko galios nuo 2006-07-14

Straipsnio punkto naikinimas:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, Žin. 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

2) nustatyta tvarka atlieka genetiškai modifikuotų produktų saugos ekspertizę;

3) nustato veterinarinių gaminių, veterinarinės įrangos, veterinarijos vaistų, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų organizmų ar kurie yra iš jų pagaminti, priėmimo, registravimo ir naudojimo tvarką;

4) atlieka šio įstatymo bei kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų jai priskirtas funkcijas.

7¹ straipsnis. GMO ekspertų komitetas

1. GMO ekspertų komiteto sudėtį ir veiklos nuostatus tvirtina Aplinkos ministerija.

2. GMO ekspertų komitetas organizuoja genetiškai modifikuotų organizmų ekspertų veiklą Lietuvos Respublikoje.

3. GMO ekspertų komitetas atlieka rizikos aplinkai vertinimą ir rengia išvadas bei pasiūlymus dėl genetiškai modifikuotų mikroorganizmų arba organizmų riboto naudojimo, genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką bei jų, kaip produktų ar esančių kituose produktuose, tiekimo rinkai.

4. Atlieka kitas teisės aktais nustatytas funkcijas.

Papildyta straipsniu:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, Žin., 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

7² straipsnis. Valstybinės genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką stebėsenos (monitoringo) ir rizikos aplinkai vertinimo finansavimas

1. Valstybinė genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką stebėsenos (monitoringas) ir rizikos aplinkai vertinimas finansuojami iš valstybės biudžeto lėšų.

2. Valstybinei genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką stebėsenai (monitoringui) ir rizikos aplinkai vertinimui finansuoti gali būti naudojamos ir kitos teisėtai gautos lėšos.

Papildyta straipsniu:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, Žin., 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

8 straipsnis. Genetiškai modifikuotų organizmų ir genetiškai modifikuotų produktų valstybinė saugos kontrolė

Genetiškai modifikuotų organizmų ir genetiškai modifikuotų produktų valstybinę saugos kontrolę atlieka:

1) genetiškai modifikuotų organizmų išleidimo į aplinką kontrolę – Aplinkos ministerija ar jos įgaliotos institucijos;

2) genetiškai modifikuotų organizmų ir genetiškai modifikuotų produktų teikimo į rinką saugos kontrolę ir rinkos priežiūrą – pagal kompetenciją Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija ir Sveikatos apsaugos ministerija ar jų įgaliotos institucijos;

3) genetiškai modifikuotų mikroorganizmų arba organizmų riboto naudojimo kontrolę – Aplinkos ministerija ar jos įgaliotos institucijos;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, *Žin.*, 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

4) žmonėms skirtų medicininių gaminių, vaistų, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų organizmų ar kurie yra iš jų pagaminti, saugos kontrolę – Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliotos institucijos;

5) veterinarinės paskirties gaminių ir preparatų, prekinių pašarų, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų organizmų ar kurie yra iš jų pagaminti, saugos kontrolę – Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1384](#), 2003-03-20, *Žin.*, 2003, Nr. 34-1419 (2003-04-09), i. k. 1031010ISTA0IX-1384

TREČIASIS SKIRSNIS

VEIKLOS, KURIOS METU YRA NAUDOJAMI GENETIŠKAI MODIFIKUOTI ORGANIZMAI IR GENETIŠKAI MODIFIKUOTI MIKROORGANIZMAI, REGULIAVIMAS

Pakeistas skirsnio pavadinimas:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, *Žin.*, 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

9 straipsnis. Leidimai ir sutikimai veiklai, kurios metu yra naudojami genetiškai modifikuoti organizmai ir genetiškai modifikuoti mikroorganizmai

1. Lietuvos Respublikoje verstis veikla, kurios metu genetiškai modifikuoti organizmai apgalvotai išleidžiami į aplinką ne tiekimo rinkai tikslais ir (ar) ribotai naudojami genetiškai modifikuoti mikroorganizmai arba organizmai, gali fiziniai ir juridiniai asmenys, gavę leidimą apgalvotai išleisti į aplinką genetiškai modifikuotus organizmus ir (ar) ribotai naudoti genetiškai modifikuotus mikroorganizmus arba organizmus Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka, kuri taip pat nustato riboto naudojimo veikloje naudojamas specialias ribojimo priemones.

2. Tiekimo rinkai tikslais apgalvotai išleisti į aplinką genetiškai modifikuotus organizmus, kurių naudojimas neįteisintas Europos Sąjungoje, gali fiziniai ar juridiniai asmenys, teisės aktų nustatyta tvarka gavę sutikimą.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytus leidimus ir sutikimus fiziniams ir juridiniams asmenims išduoda Aplinkos ministerija šios ministerijos nustatyta tvarka.

4. Aplinkos ministerija, remdamasi nauja ar papildoma informacija, galinčia paveikti rizikos aplinkai įvertinimą arba pakartotinį turimos informacijos įvertinimą, taip pat naujomis ar papildomomis mokslo žiniomis, turi svarbių priežasčių manyti, kad genetiškai modifikuotas organizmas, kaip atskiras produktas ar esantis kitame produkte, kurio naudojimas įteisintas Europos Sąjungoje, kelia riziką žmonių sveikatai ar aplinkai, gali priimti sprendimą laikinai apriboti arba uždrausti tokio genetiškai modifikuoto organizmo, kaip atskiro produkto ar esančio kitame produkte, naudojimą ir (arba) pardavimą Lietuvos Respublikoje.

5. Aplinkos ministerija, priimdama sprendimą, nurodytą šio straipsnio 4 dalyje, nedelsdama informuoja Europos Komisiją, valstybes nares bei visuomenę ir pagrindžia savo sprendimą rizikos aplinkai įvertinimu.

6. Aplinkos ministerija:

1) pritarus Žemės ūkio ministerijai, kiekvienu atveju teikia Europos Komisijai prašymą, kaip nurodyta šio įstatymo 10⁸ straipsnio 1 dalyje, skirtą fiziniams ir juridiniams asmenims, pateikusiems pranešimą tiekti rinkai auginti skirtą genetiškai modifikuotą organizmą (augalą) ar atnaujinti tokio produkto tiekimą rinkai auginti, dėl Lietuvos Respublikos reikalavimo išbraukti iš geografinės teritorijos taikymo Lietuvos Respublikos teritoriją numatomame išduoti:

a) sutikime pagal Direktyvą 2001/18/EB;

b) leidime pagal 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų;

2) neteikia prašymo Europos Komisijai dėl Lietuvos Respublikos reikalavimo išbraukti iš geografinės teritorijos taikymo Lietuvos Respublikos teritoriją numatomame išduoti sutikime (leidime), kai Žemės ūkio ministerija nepritaria konkrečiam genetiškai modifikuoto organizmo draudimui auginti prašymo, nurodyto šios dalies 1 punkte, pateikimui Europos Komisijai.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-3261](#), 2020-06-30, paskelbta TAR 2020-07-16, i. k. 2020-15885

7. Draudžiama auginti Lietuvos Respublikos teritorijoje Europos Sąjungoje auginti skirtus genetiškai modifikuotus organizmus (augalus), kurie įrašyti į aplinkos ministro patvirtintą genetiškai modifikuotų organizmų sąrašą, skirtą šio įstatymo 9 straipsnio 6 dalies 1 punkte nurodytam prašymui pateikti, arba dėl kurių geografinės teritorijos taikymo išimtis, kai valstybės narės ar Europos Komisija pateikia prieštaravimus dėl tokio produkto tiekimo rinkai, patvirtinta Europos Komisijos įgyvendinamuoju sprendimu.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-3261](#), 2020-06-30, paskelbta TAR 2020-07-16, i. k. 2020-15885

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, Žin., 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

10 straipsnis. Fizinių ir juridinių asmenų, kurie naudoja genetiškai modifikuotus organizmus ir (ar) genetiškai modifikuotus mikroorganizmus, teisės ir pareigos

1. Fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę naudoti tuos genetiškai modifikuotus organizmus, kaip produktus ar esančius kituose produktuose, kurių naudojimas įteisintas Europos Sąjungoje, išskyrus atvejus, kai genetiškai modifikuoto organizmo, kaip atskiro produkto ar esančio kitame produkte, naudojimas ir (arba) pardavimas laikinai apribotas arba uždraustas Lietuvos Respublikoje pagal šio įstatymo 9 straipsnio 4 punktą. Tiekiant rinkai konkretų produktą, turi būti laikomasi konkrečių to produkto naudojimo sąlygų ir jis turi būti naudojamas nustatytoje aplinkoje ir (arba) šalies teritorijoje.

2. Fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę gauti teisės aktų nustatyta tvarka informaciją iš Aplinkos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Žemės ūkio ministerijos ir kitų institucijų apie genetiškai modifikuotus organizmus ir (ar) genetiškai modifikuotus mikroorganizmus bei jų naudojimą.

3. Fiziniai ir juridiniai asmenys, naudojančys genetiškai modifikuotus mikroorganizmus ir (ar) genetiškai modifikuotus organizmus, privalo laikytis visų leidime ribotai naudoti genetiškai modifikuotus mikroorganizmus arba organizmus, apgalvotai išleisti į aplinką genetiškai modifikuotus organizmus ne tiekimo rinkai tikslais ir (ar) sutikime apgalvotai išleisti į aplinką genetiškai modifikuotus organizmus tiekimo rinkai tikslais nurodytų reikalavimų.

4. Įvykus nelaimingam atsitikimui, asmenys, naudojančys genetiškai modifikuotus mikroorganizmus arba organizmus, privalo nedelsdami apie tai pranešti Aplinkos ministerijai jos nustatyta tvarka ir imtis visų priemonių neigiamiems padariniams pašalinti.

5. Fiziniai ir juridiniai asmenys privalo teikti informaciją ir duomenis apie jų naudojamus genetiškai modifikuotus mikroorganizmus ir (ar) genetiškai modifikuotus organizmus Aplinkos ministerijai Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

6. Fiziniai ir juridiniai asmenys Aplinkos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos ir

Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka įvertina genetiškai modifikuotų organizmų *riziką* aplinkai bei žmonių sveikatai ir atlieka genetiškai modifikuotų produktų saugos ekspertizę.

7. Fiziniai ir juridiniai asmenys, teikiantys rinkai genetiškai modifikuotus organizmus, privalo laikytis teisės aktuose nustatytų ženklinimo ir susekamumo reikalavimų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, *Žin.*, 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

10⁸ straipsnis. Sutikimo (leidimo) produkto tiekimo rinkai veiklai išdavimo ribojimas, kai genetiškai modifikuotas organizmas skirtas auginimui

1. Aplinkos ministerija teikia Europos Komisijai rašytinį prašymą dėl Lietuvos Respublikos reikalavimo, nurodyto šio įstatymo 9 straipsnio 6 dalyje, ne vėliau kaip per 45 kalendorines dienas nuo Direktyvos 2001/18/EB 14 straipsnio 2 dalyje nurodytos vertinimo ataskaitos išplatavimo arba Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 6 straipsnio 6 dalyje ir 18 straipsnio 6 dalyje nurodytos Europos maisto saugos tarnybos nuomonės gavimo dienos.

2. Fiziniai ir juridiniai asmenys, pateikę pranešimą tiekti rinkai auginti skirtą genetiškai modifikuotą organizmą (augalą) ar atnaujinti tokio produkto tiekimą rinkai auginti, per 30 kalendorinių dienų nuo informacijos apie prašymą gavimo dienos patvirtina pradinį pranešimo produktą tiekti rinkai geografinės teritorijos taikymą arba atsisžvelgia į prašymą patikslinti geografinės teritorijos taikymą ir patikslina pranešimą. Patikslintas geografinės teritorijos taikymas nurodomas rašytiniame sutikime arba leidime, kuris išduodamas pagal Direktyvą 2001/18/EB, ir prireikus priimamame sprendime, nustatytame šios direktyvos 19 straipsnyje, taip pat sprendime dėl leidimo išdavimo Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 7 ir 19 straipsniuose nustatyta tvarka.

3. Aplinkos ministerija, pritarus Žemės ūkio ministerijai, pagal Direktyvą 2001/18/EB teikia prašymą valstybės narės kompetentingai institucijai, kuri išdavė rašytinį sutikimą produkto tiekimo rinkai veiklai, arba Europos Komisijai, jeigu leidimas produkto tiekimo rinkai veiklai išduotas pagal Reglamentą Nr. 1829/2003, kad Lietuvos Respublikos teritorija ar jos dalis būtų įtraukta į sutikimo ar leidimo geografinės teritorijos taikymą, iš kurios buvo išbraukta šiame straipsnyje nustatyta tvarka. Tokiu atveju Žemės ūkio ministerija priima priemones, laikydamosi Direktyvos 2001/18/EB 26a straipsnio 1a dalyje nustatytos tvarkos, apie kurias praneša Europos Komisijai.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XIII-3261](#), 2020-06-30, paskelbta TAR 2020-07-16, i. k. 2020-15885

KETVIRTASIS SKIRSNIS DUOMENYS APIE GENETIŠKAI MODIFIKUOTUS ORGANIZMUS IR GENETIŠKAI MODIFIKUOTUS PRODUKTUS

11 straipsnis. Genetiškai modifikuotų organizmų ir genetiškai modifikuotų produktų duomenų bazė

1. Aplinkos ministerija genetiškai modifikuotų organizmų ir genetiškai modifikuotų produktų naudojimo kontrolei užtikrinti kaupia ir tvarko genetiškai modifikuotų organizmų ir genetiškai modifikuotų produktų duomenų bazę.

PENKTASIS SKIRSNIS VISUOMENĖS INFORMAVIMAS IR DALYVAVIMAS PRIIMANT SPRENDIMUS

12 straipsnis. Visuomenės informavimas ir dalyvavimas priimant sprendimus

Teisės aktų nustatyta tvarka visuomenė turi teisę dalyvauti priimant sprendimus dėl genetiškai modifikuotų organizmų ir genetiškai modifikuotų produktų naudojimo ir gauti apie tai informaciją.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

Fiziniai ir juridiniai asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

14 straipsnis. Žalos atlyginimas

Fiziniai ir juridiniai asmenys, savo veikla, kurios metu yra naudojami genetiškai modifikuoti organizmai ir genetiškai modifikuoti produktai, padarę žalą aplinkai, žmonių sveikatai, kitų juridinių ir fizinių asmenų turtui bei interesams, privalo ją atlyginti ir, esant galimybei, atkurti aplinkos objekto būklę įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Jei žala padaroma aplinkai ar žmonių sveikatai, valstybės interesams pagal kompetenciją atstovauja Aplinkos ministerija ir Sveikatos apsaugos ministerija.

15 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2002 m. gruodžio 31 d.

16 straipsnis. Pasiūlymas Vyriausybei

Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos iki šio įstatymo įsigaliojimo parengia ir patvirtina jam įgyvendinti reikalingus teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1990 m. balandžio 23 d. Tarybos direktyva 90/219/EEB dėl riboto genetiškai modifikuotų mikroorganizmų naudojimo (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 1 tomas, p. 381 (su paskutiniais pakeitimais, padarytais 1998 m. spalio 26 d. Tarybos direktyva 98/81/EB, OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 4 tomas, p. 71).

2. 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą 90/220/EEB (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 6 tomas, p. 77 (su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (EB) Nr. 1830/2003, OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 32 tomas, p. 455).

3. 2015 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/412, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2001/18/EB nuostatos dėl valstybių narių galimybės savo teritorijoje riboti ar drausti genetiškai modifikuotų organizmų (GMO) auginimą.

Papildyta punktu:

Nr. [XIII-3261](#), 2020-06-30, paskelbta TAR 2020-07-16, i. k. 2020-15885

Papildyta priedu:

Nr. [IX-1384](#), 2003-03-20, Žin., 2003, Nr. 34-1419 (2003-04-09), i. k. 1031010ISTA0IX-1384

Priedo pakeitimai:

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, Žin., 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1384](#), 2003-03-20, Žin., 2003, Nr. 34-1419 (2003-04-09), i. k. 1031010ISTA0IX-1384

Lietuvos Respublikos genetiškai modifikuotų organizmų įstatymo 2, 4, 8 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo priedu įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-720](#), 2006-06-22, Žin., 2006, Nr. 77-2967 (2006-07-14), i. k. 1061010ISTA000X-720

Lietuvos Respublikos genetiškai modifikuotų organizmų įstatymo 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10 straipsnių pakeitimo ir papildymo, trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, įstatymo papildymo 7(1), 7(2) straipsniais ir priedo pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-3261](#), 2020-06-30, paskelbta TAR 2020-07-16, i. k. 2020-15885

Lietuvos Respublikos genetiškai modifikuotų organizmų įstatymo Nr. IX-375 1, 2, 4, 7-2, 9, 10, 12 straipsnių, antrojo skirsnio pavadinimo ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 2-1 straipsniu, trečiuoju-1 ir trečiuoju-2 skirsniais įstatymas